

Brusel 19. listopadu 2021
(OR. en)

14125/21

RC 47
MI 863

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	18. listopadu 2021
Příjemce:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generální tajemník Rady Evropské unie

---

Č. dok. Komise:	COM(2021) 713 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Politika hospodářské soutěže připravená na nové výzvy

---

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2021) 713 final.

Příloha: COM(2021) 713 final

V Bruselu dne 18.11.2021
COM(2021) 713 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Politika hospodářské soutěže připravená na nové výzvy

1. Úvod

Od vytvoření Evropské unie přispívá politika hospodářské soutěže k zachování a podpoře **hospodářské prosperity Unie**. Důrazné prosazování pravidel hospodářské soutěže sloužilo evropským spotřebitelům a zákazníkům – občanům i podnikům – tím, že jim umožnilo činit rozhodnutí na trhu a využívat inovativní výrobky a služby za dostupné ceny¹. Pomáhalo rozvíjet dynamickou a živou strukturu našeho evropského hospodářství, kterou tvoří podnikatelé, začínající podniky a globální vůdčí průmyslové společnosti všech velikostí, od malých a středních podniků až po nadnárodní konglomeráty.

Pandemie COVID-19 znovu ukázala, jak může evropské hospodářství převzít vedoucí úlohu díky své odolnosti a inovačnímu potenciálu: evropský průmysl se zasadil o vývoj účinných očkovacích látek proti onemocnění COVID-19, uvedl je na trh v rekordním čase a dodává je světu. Dokázal se přizpůsobit potřebám krize přeměnou výrobních linek, aby vyráběly roušky a osobní ochranné prostředky ve prospěch všech Evropanů. Evropské společnosti rychle změnilly obchodní modely a mnohé z nich přešly přes noc na elektronické obchodování. To by nebylo možné bez pružnosti, snahy o zavádění inovací a motivace k úspěchu, které se staly součástí evropské ekonomiky během řady desetiletí, kdy byla prosazována a regulována hospodářská soutěž.

Politika hospodářské soutěže sehrála důležitou úlohu také v souboru nástrojů Unie pro reakci na krizi, což prokazuje její schopnost rychle reagovat na náhlé změny v ekonomice. **Dočasný rámec státní podpory**, který Komise přijala v březnu 2020, umožnil členským státům poskytovat nezbytnou a přiměřenou podporu podnikům v nouzi a zároveň zajistil rovné zacházení a omezil nepatřičná narušení hospodářské soutěže, která by ohrozila jednotný trh². **Dočasný rámec pro antimonopolní opatření** přijatý v dubnu 2020 poskytl společně s pokyny a právní jistotou, např. při spolupráci na zachování dodavatelských řetězců během uzavírání hranic nebo při řešení nedostatku kritických léčivých přípravků a zdravotnického vybavení v nemocnicích nebo překážek ve výrobě očkovacích látek³. Politika hospodářské soutěže v různých oblastech bezproblémově funguje v součinnosti s ostatními sociálními a hospodářskými politikami Unie s cílem podpořit nejvíce postižená odvětví a pracovníky a zmírnit dopad krize na společnosti, včetně malých a středních podniků a začínajících podniků⁴.

Díky úspěchu očkovacích kampaní a postupnému znovuzahájení sociálních a hospodářských činností nyní evropské hospodářství spěje k výraznějšímu zotavení, ačkoli zatím různým tempem a s hrozícími riziky v důsledku rostoucího napětí v dodavatelských řetězcích, růstu cen energií a opětovného výskytu nálezů COVID-19 v některých členských státech⁵. Přestože

---

¹ V roce 2020 se celkové odhadované úspory zákazníků vyplývající ze zákazů kartelových dohod a ze zásahů do spojování podniků pohybovaly v rozmezí od 14 miliard EUR do 23,3 miliardy EUR (viz výroční zpráva o činnosti GR pro hospodářskou soutěž za rok 2020). V roce 2019 pomohla pravidla státní podpory nasměrovat 51 % veškeré podpory poskytované členskými státy na ochranu životního prostředí a úsporu energie a 10 % na výzkum a vývoj.

² C/2020/1863, Úř. věst. C 91I, 20.3.2020, s. 1.

³ C/2020/3200, Úř. věst. C 116I, 8.4.2020, s. 7.

⁴ Např. evropský nástroj pro dočasnou podporu ke zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci (SURE), investiční iniciativy pro reakci na koronavirus (CRII a CRII+), aktivace obecné únikové doložky v rámci Paktu o stabilitě a růstu a iniciativa zelených pruhů.

⁵ Podle hospodářské prognózy Komise z podzimu 2021 se očekává, že HDP v EU vzroste v roce 2021 o 5 %, v roce 2022 o 4,3 % a v roce 2023 o 2,5 %. Míra růstu v eurozóně by měla být v roce 2021 a 2022 stejná jako v EU a v roce 2023 by měla činit 2,4 %.

jsme byli svědky toho, že průmysl EU prokázal svou odolnost, vynalézavost a přizpůsobivost, objevila se také nová zranitelná místa a starší závislosti, ale i sociálně-ekonomické a územní nerovnosti, které je třeba řešit. Krize odhalila vzájemnou závislost globálních hodnotových řetězců a vyzdvihla význam celosvětově integrovaného jednotného trhu. Úkol, který nás čeká, se může jevit jako obtížný: zdolat náročnou cestu k oživení z krize způsobené onemocněním COVID-19 a poučit se ze zjištěných slabin a umožnit evropským průmyslovým odvětvím, aby posílila svou odolnost a získala vedoucí postavení, pokud jde o souběžnou ekologickou a digitální transformaci, a zároveň zajistit, aby nikdo nezůstal pozadu.

Evropské hospodářství se skutečně nachází na významné křižovatce, je nutné hospodářské oživení po hluboké krizi vyznačující se extrémními výkyvy nabídky i poptávky v Evropě i mimo ni. Potřebné jsou ale i zásadní změny obchodních postupů a modelů a rozsáhlé dlouhodobé investice s cílem zajistit ekologickou a digitální transformaci a budoucí konkurenceschopnost a otevřenou strategickou autonomii v globálním kontextu. Dlouhodobý rozpočet EU na období 2021–2027 a nástroj NextGenerationEU⁶, zejména prostřednictvím nástroje pro oživení a odolnost a balíčku pomoci při oživení pro soudržnost a území Evropy (REACT-EU), poskytují příležitost investovat do ekonomiky, která v budoucnu skutečně obstojí. Veřejná podpora však sama o sobě nemůže zajistit dostatečnou změnu v praxi – ačkoli může pomoci při poskytování prostředků, podniky musí rovněž pociťovat potřebu inovovat, přijít s novými, účinnějšími řešeními a ve velkém investovat. **Hospodářská soutěž k tomu přispívá, motivuje podniky k inovacím a investicím s cílem uspět na trhu, a zároveň zajišťuje spravedlivé podmínky pro evropské podniky všech velikostí a to, že spotřebitelé v EU i nadále těží z procesu hospodářské soutěže.**

K dosažení těchto cílů **potřebuje Evropa silný a odolný jednotný trh**, který podporuje podnikání ve všech jeho fázích, umožňuje podnikům všech velikostí vytěžit maximum z velikosti Evropy a dosahovat úspor z rozsahu s cílem lépe konkurovat v globalizované ekonomice. Potřebuje konkurenceschopné trhy vysílající správné cenové signály, které stimulují investice, díky nimž lze umožnit a zavést průlomové inovace pro ekologičtější výrobky, služby a hodnotové řetězce, pokročilejší digitální infrastrukturu a nástroje (např. cloud, mikroprocesory, umělou inteligenci) a méně znečišťující a účinnější výrobní technologie. Potřebuje spravedlivý trh práce s konkrétními opatřeními k řešení stávajících a vznikajících nedostatků v oblasti dovedností a nerovností v oblasti pracovní síly. Potřebuje výběr výrobků a služeb, který přispěje k vytvoření spolehlivých a rozmanitých dodavatelských řetězců a včas uspokojí poptávku evropských podniků a spotřebitelů. Kromě toho musí být tato rozhodnutí cenově dostupná pro všechny, zejména pro domácnosti a malé a střední podniky. A musí zachovat soudržnost jednotného trhu, aby jeho posílení nevedlo ke zvyšování hospodářských, sociálních a územních rozdílů.

To vše vyžaduje silnou a účinnou politiku v oblasti hospodářské soutěže a její prosazování, aby evropské hospodářství bylo připraveno na cestu k oživení a aby udržitelným, sociálně a územně inkluzivním způsobem splnilo své ambice v oblasti souběžné ekologické a digitální transformace. Aby tohoto cíle mohlo být v Evropské unii dosaženo, spolupracuje Komise s vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž členských států a pod dohledem soudů Unie.

---

⁶ Prostřednictvím Nástroje pro technickou podporu mohou členské státy mimo jiné požádat o podporu při navrhování a zavádění reforem a investic s cílem zajistit soulad s pravidly státní podpory při provádění vnitrostátních plánů pro oživení a odolnost (viz nařízení (EU) 2021/240 ze dne 10. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro technickou podporu).

Komise v současné době provádí **přezkum nástrojů politiky hospodářské soutěže s nebývalým rozsahem a ambicemi**: zajistit, aby všechny nástroje hospodářské soutěže (spojování podniků, antimonopolní pravidla a kontrola státní podpory) byly i nadále vhodné pro daný účel. Současně se Komise rovněž snaží o to, aby se vybavila novými nástroji zaměřenými na řešení nových výzev na jednotném trhu, jako jsou digitální strážci nebo rušivé účinky zahraničních dotací. Cílem tohoto přezkumu spolu s pokračujícím důrazným prosazováním pravidel hospodářské soutěže je umožnit průmyslovým odvětvím EU vést souběžné transformace a posílit odolnost jednotného trhu. Podrobnosti a časové rámce této práce jsou uvedeny v příloze tohoto sdělení.

I za evropskými hranicemi existuje ve stále větším počtu jurisdikcí **trend posíleného prosazování a mezinárodního sblížení v oblasti politiky hospodářské soutěže a postupů jejího prosazování**. To je důležité pro zajištění spravedlivé hospodářské soutěže ve všech odvětvích a pro to, aby evropské podniky dosáhly úspor z rozsahu. Očekává se, že v roce 2024 bude 85 % světového růstu HDP pocházet ze zemí mimo EU. Mezinárodní měnový fond nedávno zdůraznil významnou roli hospodářské soutěže při předcházení nadměrné koncentraci trhu, posilování inovací a podpoře zdravého oživení⁷. Podobné diskuse probíhaly na úrovni skupiny G7⁸, přičemž podobně smýšlející partneři zaujímají přístup zahrnující všechny úrovně veřejné správy k podpoře hospodářské soutěže v celém svém hospodářství⁹. Je však nepravděpodobné, že by tomu tak bylo ve všech jurisdikcích. Tato mezinárodní podpora hospodářské soutěže a spolupráce v této oblasti tak doplňuje nástroje obchodní politiky EU, jejichž cílem je zajistit volný a spravedlivý obchod na celosvětové i dvoustranné úrovni; doplňuje rovněž iniciativy EU na podporu mezinárodního rozvoje a spolupráce, například mezinárodní partnerství zaměřená na řešení strategických slabých míst v dodavatelském řetězci.

V této souvislosti toto sdělení stanoví:

- cestu k postupnému ukončení krizových opatření podle dočasného rámce pro státní podporu spolu s opatřeními k nastartování a přilákání soukromých investic ve fázi oživení (**oddíl 2**) a
- přispění probíhajícího rozsáhlého přezkumu politiky hospodářské soutěže a prosazování pravidel hospodářské soutěže ke snahám Unie o uskutečnění ekologické a digitální transformace na odolném jednotném trhu (**oddíl 3**).

---

⁷ „Rising Market Power—A Threat to the Recovery? (Nárůst tržní síly – hrozba pro oživení?)“ (<https://blogs.imf.org/2021/03/15/rising-market-power-a-threat-to-the-recovery/>). Viz také stručná zpráva o politice hospodářské soutěže „Koncentrace průmyslu a politika hospodářské soutěže“ (<https://ec.europa.eu/competition-policy/system/files/2021-11/Competition%20Policy%20Brief%20-%20Industry%20concentration%20and%20competition%20policy%202-2021.pdf>).

⁸ Ministerské prohlášení skupiny G7 o digitálních technologiích ze dne 28. dubna 2021 (<https://www.gov.uk/government/publications/g7-digital-and-technology-ministerial-declaration>) a Komuniké ze summitu skupiny G7 v Carbis Bay (<https://www.consilium.europa.eu/media/50361/carbis-bay-g7-summit-communication.pdf>).

⁹ Například ve vyhláске prezidenta USA Joea Bidena ze dne 9. července 2021 došlo k navýšení zdrojů amerických agentur pro hospodářskou soutěž a k zavedení nového přístupu k podpoře hospodářské soutěže v celé ekonomice USA s cílem snížit moc monopolů a koncentrovaných trhů v hlavních průmyslových odvětvích (<https://www.whitehouse.gov/briefing-room/presidential-actions/2021/07/09/executive-order-on-promoting-competition-in-the-american-economy/>). Viz také oddělení CANARI pro digitální prosazování právních předpisů v Kanadě (https://www.competitionbureau.gc.ca/eic/site/cb-bc.nsf/eng/h_00018.html#DigitalEnforcement).

2. PŘÍNOS DOČASNÉHO RÁMCE PRO STÁTNÍ PODPORU K URYCHLENÍ OBNOVY

Když v březnu 2020 udeřila pandemie COVID-19, společenský a ekonomický život lidí v EU se náhle zastavil: žádalo se od nich, aby zůstali doma, zavřely se školy, obchody a kanceláře a přestaly fungovat továrny. Bez mimořádné veřejné podpory by jinak životaschopné podniky musely opustit trh a došlo by ke ztrátě mnoha zdrojů obživy.

Komise využila plné flexibility pravidel státní podpory v případě mimořádných okolností k přijetí **dočasného rámce státní podpory**, aby v této obtížné době poskytla členským státům individuální soubor nástrojů na podporu ekonomiky. Během posledních 18 měsíců Komise pokračovala v přizpůsobování pravidel měnícím se potřebám členských států a podniků, a to prostřednictvím pěti změn rámce¹⁰, což členským státům umožnilo přijmout širokou škálu podpůrných opatření. Do dnešního dne přijala Komise více než 670 rozhodnutí o schválení státní podpory v hodnotě přesahující 3 biliony EUR ve všech 27 členských státech¹¹, přičemž se tato rozhodnutí týkala různých hospodářských odvětví prostřednictvím různých druhů podpory, včetně podpory zaměřené na malé a střední podniky. Tato rozhodnutí byla přijata v rekordním čase, a to díky zvláštním postupům přijímání a úzké spolupráci mezi Komisí a členskými státy.

Dočasný rámec státní podpory obsahuje **záruky, které mají zajistit, aby veřejná podpora nenarušila rovné podmínky na jednotném trhu**¹². Komise však byla i nadále obezřetná, pokud jde o **dopad mimořádné podpory**, s ohledem na značné rozdíly ve schopnosti vnitrostátních rozpočtů členských států reagovat na krizi a poskytnout podporu¹³. Komise rovněž následně zhodnotí uplatňování dočasného rámce státní podpory a do budoucna vyvodí ponaučení z jeho provádění, pokud jde o procedurální aspekty i dopad různých povolených druhů podpory na hospodářskou soutěž na jednotném trhu, např. v případě malých a středních podniků.

Postupné ukončení dočasného rámce státní podpory na cestě k oživení

Jak již bylo uvedeno v aktualizaci průmyslové strategie¹⁴, je třeba postupně rušit opatření na podporu v krizi, jakmile to hospodářská situace dovolí, a zároveň je třeba zamezit efektům náhlých změn. Cílem je zabránit asymetrickému oživení a vyhnout se riziku ještě větší hospodářské divergence v rámci jednotného trhu. **Hospodářství EU se může výrazně oživit pouze tehdy, pokud je oživíme společně.**

V této souvislosti dnes Komise přijímá **šestou změnu dočasného rámce státní podpory**, která má dva cíle:

---

¹⁰ C(2020) 2215 ze dne 3. dubna 2020, C(2020) 3156 ze dne 8. května 2020, C(2020) 4509 ze dne 29. června 2020, C(2020) 7127 ze dne 13. října 2020 a C(2021) 564 ze dne 28. ledna 2021.

¹¹ Týká se to pouze veřejné podpory, kterou je potřeba oznámit Komisi podle pravidel EU pro státní podporu.

¹² Například stanovením stropů podpory na jednoho příjemce a požadováním opatření k řešení narušení hospodářské soutěže v případě velkých rekapitalizací společností s významnou tržní silou.

¹³ Na základě údajů předložených členskými státy bylo v období od poloviny března do konce prosince 2020 ze schválené podpory ve výši 2,96 bilionu EUR skutečně využito přibližně 544 miliard EUR. Na úrovni EU-27 to představuje přibližně 3,9 % HDP EU. V absolutních číslech připadá v tomto období na Francii více než čtvrtina celkové poskytnuté podpory (155,36 miliardy EUR), následuje Itálie s 19,8 % celkové poskytnuté podpory (107,9 miliardy EUR), Německo s 19,1 % celkové poskytnuté podpory (104,25 miliardy EUR) a Španělsko s 16,7 % (90,8 miliardy EUR). V relativním vyjádření poskytlo Španělsko podporu ve výši 7,3 % ve srovnání se svým vlastním HDP, následované Francií (6,4 %), Itálií (6,0 %), Řeckem (4,4 %), Malta (3,9 %), Maďarsko (3,7 %), Portugalsko (3,6 %), Polsko (3,6 %) a Kypr (3,5 %).

¹⁴ C(2021) 350 ze dne 5. května 2021.

Za prvé, stanoví cestu k **postupnému ukončení krizových opatření** s ohledem na pozorované hospodářské oživení a v závislosti na vývoji pandemie. Šestiměsíční prodloužení stávajících opatření podle dočasného rámce státní podpory do 30. června 2022 zabrání tomu, aby podniky byly náhle odštěpeny od stále potřebné veřejné podpory, a to v době, kdy dosud neskončilo vážné narušení ovlivňující hospodářství členských států. Prodloužení umožní koordinované ukončení úrovně podpory s ohledem na různou rychlost oživení, kdy určitá odvětví v různých členských státech stále zaostávají za jinými.

Za druhé, pozměňovací návrh zavádí **dva nové nástroje k nastartování a přilákání soukromých investic pro dosažení rychlejšího, ekologičtějšího a digitálnějšího oživení**:

- **Investiční podpora pro udržitelné oživení** (do 31. prosince 2022): Tento nástroj umožňuje členským státům **vytvářet přímé pobídky pro soukromé investice** k nastartování ekonomiky. Členské státy mohou tento nástroj využít k podpoře odvětví nebo typů společností, aby pomohly odstranit investiční mezeru vzniklou v důsledku pandemie COVID-19. S cílem zabránit nepřiměřenému narušení hospodářské soutěže se zavádí ochranná opatření, která mají například zajistit, aby členské státy vytvořily systémy, z nichž bude mít prospěch značný počet společností, a zajistit dostatečný vlastní příspěvek společností. Tento nástroj mohou členské státy využít k urychlení ekologické a digitální transformace tím, že umožní podporu veškerých investic, které členské státy považují za důležité pro urychlení oživení svého hospodářství po ničivých účincích pandemie, a to udržitelným způsobem, který obstojí i v budoucnu. Obecně je nepravděpodobné, že by investice, které významně poškozují environmentální cíle, měly dostatečně pozitivní účinky, které by převážily nad jejich negativním dopadem na hospodářskou soutěž a obchod. V závislosti na různých potřebách ekonomik členských států je na členských státech, aby stanovily priority a navrhly režimy podpory, které budou stimulovat soukromé investice.

Mezi příklady těchto investic (nikoli vyčerpávající) mohou patřit:

- zavádění nebo modernizace digitální infrastruktury potřebné k digitalizaci podniků,
  - přeměna výrobních linek pro výrobu nových výrobků (např. zařízení pro digitalizaci, elektrická vozidla),
  - investice do nových výrobních linek nebo strojů s cílem rozšířit výrobu za účelem překonání nedostatku dodávek,
  - nahrazení starých strojů nebo zařízení účinnějším nebo méně znečišťujícím zařízením,
  - investice do vybavení potřebného ke zlepšení oběhového hospodářství / recyklace a udržitelného přístupu ke zdrojům,
  - podpora zvyšování energetické účinnosti budov,
  - podpora společností, které chtějí pořízovat elektrokola, elektrická vozidla nebo jiné druhy čistých dopravních prostředků, a/nebo
  - podpora programů pro rekvalifikaci / zvyšování dovedností s cílem zajistit přístup odvětví ke kvalifikované pracovní síle.
- **Podpora solventnosti** (do 31. prosince 2023): Toto opatření umožňuje členským státům **mobilizovat soukromé finanční prostředky** a zpřístupnit je pro investice do **malých a středních podniků, včetně začínajících podniků, a malých společností se střední tržní kapitalizací**. Tento nástroj je obzvláště důležitý s ohledem na rostoucí míru zadlužení během krize, zejména v případě menších společností. Poskytuje přístup

ke kapitálovému financování, které je pro jednotlivé společnosti často obtížné přilákat. Členské státy mohou například poskytnout záruky účelovým investičním fondům, které sníží rizika pro soukromé investory a zvýší atraktivitu investic do malých a středních podniků, začínajících podniků a malých společností se střední tržní kapitalizací.

Tyto dva nové nástroje mohou rovněž přispět k provádění nástroje pro oživení a odolnost.

3. PŘÍNOS POLITIKY HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE PRO ZELENÝ, DIGITÁLNÍ A ODOLNÝ JEDNOTNÝ TRH

Prosperita Unie jasně pramení z jejího **odhodlání dodržovat zásady sociálně tržního hospodářství** zakotvené v Lisabonské smlouvě. Politika hospodářské soutěže je součástí rozsáhlého souboru nástrojů v oblasti regulace a vymáhání práva, které mají zajistit, aby trhy fungovaly ku prospěchu zákazníků a spotřebitelů. Zachováním otevřenosti a konkurenceschopnosti trhů a zajištěním rovných podmínek přispívá politika hospodářské soutěže k dosažení širších priorit Unie, které jsou stanoveny v jejích regulačních politikách.

Přesněji řečeno, účelem politiky hospodářské soutěže je předcházet narušení trhu a napravovat je prostřednictvím účinného veřejného zásahu. Kontrola spojování podniků umožňuje společností růst tím, že získávají jiné podniky, včetně konkurentů, dodavatelů nebo zákazníků, a zároveň zajišťuje, aby na příslušném trhu stále působil dostatek dalších společností, které mohou nabídnout alternativy, a přispívá tak k vytváření spolehlivých a rozmanitých dodavatelských řetězců. Prosazování antimonopolních pravidel zajistí, aby partnerství mezi podniky přinášela výhody, aniž by vedla ke škodlivým kartelům nebo jiným protisoutěžním dohodám, které omezují dostupnost výrobků nebo zvyšují ceny. Rovněž zajišťuje, aby dominantní společnosti nevyužívaly své tržní síly k vyloučení konkurentů nebo ke zneužívání zákazníků. Kontrola státní podpory reguluje využívání omezených veřejných zdrojů ze strany členských států na podporu cílů veřejné politiky, čímž přispívá k dosažení optimální úrovně investic v evropském hospodářství, aniž by vytěsňovala soukromé investice nebo se zapojovala do nezdravého soupeření v poskytování dotací, které narušují jednotný trh. Převážná většina veřejných výdajů nepředstavuje státní podporu a téměř všechny výdaje, které spadají do oblasti působnosti kontroly státní podpory, jsou členskými státy poskytovány přímo podnikům, aniž by bylo nutné předchozí oznámení Komisi a schválení z její strany¹⁵.

V této souvislosti se ukázalo, že **politika hospodářské soutěže je i nadále účinná, neboť reaguje na nový vývoj na trhu a na měnící se politické cíle Unie**. Pravidla hospodářské soutěže mají přirozenou schopnost přizpůsobit se, neboť se uplatňují na jednotlivé případy s přihlédnutím ke zvláštnostem podniků a trhů v době posouzení, a to na základě aktuálních informací poskytnutých subjekty v tržním hospodářství, které se týkají současných podmínek a předvídatelného vývoje na trhu. Zkušenosti z těchto případů jsou podkladem pro průběžný přezkum pravidel hospodářské soutěže. V průběhu let vedly tyto přezkumy k několika kolům úprav pravidel hospodářské soutěže v případech, kde to bylo nutné¹⁶, a k vytvoření nových

¹⁵ Mimo jiné, obecné nařízení o blokových výjimkách (C/2021/5336, Úř. věst. L 270, 29.7.2021, s. 39) výrazně usnadňuje vyplácení podpory tím, že umožňuje členským státům přímo provádět podporu na základě jasných výchozích kritérií, aniž by musely tato opatření oznamovat Komisi a čekat na jejich schválení. Podpora, na kterou se bloková výjimka vztahuje, představovala více než 96 % celkové státní podpory poskytnuté v EU od roku 2015.

¹⁶ Například COM/2012/0209 s názvem „Modernizace státní podpory v EU“ nebo SWD/2021/66 Hodnocení procesních a jurisdikčních aspektů kontroly spojování podniků v EU.

nástrojů¹⁷. Tyto úpravy zajistily, že politika hospodářské soutěže bude i nadále podněcovat inovace a v souladu se Smlouvami zachová vysoce konkurenceschopné sociálně tržní hospodářství, z něhož budou mít v konečném důsledku prospěch občané EU.

Probíhající přezkum všech nástrojů hospodářské soutěže (spojování podniků, antimonopolní pravidla a kontrola státní podpory) umožní odvětvím EU vést souběžné transformace a posílí odolnost jednotného trhu, přičemž zároveň umožní, aby měli zákazníci a spotřebitelé přiměřený podíl na výsledných výhodách, jak bude vysvětleno v následujících pododdílech. Politika hospodářské soutěže chrání dobře fungující trhy a zároveň řeší příslušná selhání trhu, čímž přispívá k souběžné ekologické a digitální transformaci a odolnosti jednotného trhu. Ve své rozhodovací praxi bude Komise i nadále zohledňovat ekologické a digitální aspekty a aspekty odolnosti v rozsahu, který je pro posouzení hospodářské soutěže relevantní.

Probíhající přezkum zahrnuje přezkum horizontálních nástrojů na ochranu hospodářské soutěže, které mají význam pro všechna odvětví a nástroje. Komise zejména **aktualizuje sdělení o definici trhu z roku 1997**, přičemž bere v úvahu významný vývoj v posledních dvaceti letech, zejména digitalizaci a nové způsoby nabízení zboží a služeb, a zohledňuje stále propojenější a globalizovanější povahu obchodních výměn¹⁸. V této souvislosti je vymezení trhu důležitým krokem v hodnocení Komise v případech spojování podniků a antimonopolních řízení s cílem porozumět konkurenčnímu prostředí, v němž podniky působí, a to jak v dané době, tak i dynamičtějším způsobem. Vzhledem k tomu, že trhy nejsou statické, je třeba tuto analýzu v každém jednotlivém případě opakovat, aby se zohlednily změny ve výrobních procesech, preference spotřebitelů a další specifika trhu, jako jsou inovační cykly, dodavatelské řetězce, specifika digitálních trhů a souvisejících obchodních modelů a usnadnění přístupu k novým dodavatelům, nebo v reakci na změny právních předpisů. Stejně tak je v každém případě předmětem nového posouzení zeměpisná působnost trhu, což může vést k tomu, že trhy budou vymezeny od místní po globální v závislosti na tom, jak skutečně fungují v praxi, zejména z hlediska spotřebitelů a zákazníků. Komise nerozhoduje o tom, jak by trhy *měly* vypadat. Na základě důkazů poskytnutých účastníky trhu Komise zkoumá, jak daný trh v praxi funguje jako základ pro posouzení hospodářské soutěže.

Při individuálním posuzování případů bude Komise neustále zdokonalovat své analytické nástroje s cílem zohlednit pravděpodobné budoucí trendy a vývoj na trhu, a to i vzhledem k obchodním modelům, technologiím a struktuře obchodu, jako součást svého posouzení z hlediska hospodářské soutěže v případech porušení antimonopolních pravidel a spojování podniků, pokud jde o možnou hospodářskou soutěž, jakož i pravděpodobnost vstupu a/nebo zvýšení počtu konkurentů, a to i ze zemí mimo EU. Politika EU v oblasti hospodářské soutěže a její prosazování v konečném důsledku reaguje na současné a předvídatelné tržní podmínky.

Kromě toho Komise v současné době přezkoumává rámec státní podpory pro **významné projekty společného evropského zájmu**. Tento rámec umožňuje členským státům a odvětví společně překonat selhání trhu nebo společenské výzvy tím, že transparentním a inkluzivním způsobem vytvoří ambiciózní celoevropské projekty a současně zajistí pozitivní vedlejší účinky pro hospodářství EU jako celek. Hodnocení stávajícího rámce ukázalo, že funguje

---

¹⁷ Například Úř. věst. L 349, 5.12.2014, s. 1, „Směrnice o náhradě škody způsobené porušením antimonopolních pravidel“.

¹⁸ Úř. věst. C 372, 9.12.1997, s. 5.

dobře. Nicméně jsou vhodné některé cílené úpravy¹⁹, přičemž je třeba zachovat stávající oblast působnosti rámce s cílem umožnit průlomové inovace až do prvního průmyslového využití a investice do infrastruktury tam, kde je nutný veřejný zásah.

3.1 PODPORA EKOLOGICKÉ TRANSFORMACE

Boj proti změně klimatu a zhoršování životního prostředí je hlavní výzvou, s níž se naše generace potýká. Unie učinila Zelenou dohodu pro Evropu ústředním bodem své vize a strategie růstu, neboť se vydala na cestu k zajištění udržitelnosti životního prostředí a k dosažení klimatické neutrality do roku 2050. Cíl snížení emisí o nejméně 55 % do roku 2030 ve srovnání s úrovněmi z roku 1990 se stal právně závazným v okamžiku, kdy vstoupil v platnost evropský právní rámec pro klima²⁰. Dosažení těchto cílů vyžaduje pevný a vhodný regulační rámec, který stanoví závazné normy, zvýší ambice a motivuje zúčastněné strany k tomu, aby přizpůsobily své jednání. Minulý červenec Komise přijala balíček „Fit for 55“ – soubor návrhů, jejichž cílem je zajistit, aby politiky EU v oblasti klimatu, energetiky, využívání půdy, dopravy a zdanění²¹ byly vhodné pro snížení čistých emisí skleníkových plynů do roku 2030 alespoň o 55 %. Cílem řady dalších strategií²² v rámci Zelené dohody je řešit širší environmentální krizi a dosáhnout čistého a oběhového hospodářství, které účinně využívá zdroje.

Politika hospodářské soutěže může doplnit regulační rámec tím, že zajistí silné a konkurenční trhy, které vysílají správné cenové signály pro investice nezbytné pro přechod na technologie, které jsou potřebné k transformaci, přičemž náklady pro daňové poplatníky budou i nadále nízké. Může pomoci vytvořit správné pobídky pro společnosti, aby účinně využívaly zdroje, předcházely uvíznutí aktiv a inovovaly své výrobní procesy pro zajištění větší udržitelnosti. Kromě toho může podpořit spravedlivou transformaci, která zmírní socioekonomické a regionální důsledky vyplývající z přechodu na klimaticky neutrální hospodářství.

V této souvislosti zahájila Komise v roce 2020 proces reflexe týkající se úlohy politiky hospodářské soutěže v ekologické transformaci²³. Tento proces odhalil konvergenci v souvislosti s významnou úlohou, kterou politika hospodářské soutěže sehrává při doplňování politik Unie v oblasti životního prostředí, klimatu a energetiky. Pro splnění cílů Zelené dohody je skutečně nezbytná účinná souhra mezi regulačním rámcem a politikou hospodářské soutěže.

---

¹⁹ Patří mezi ně další posílení otevřenosti významných projektů společného evropského zájmu, usnadnění účasti malých a středních podniků a vyjasnění kritérií pro sdružování finančních prostředků z vnitrostátních rozpočtů a programů EU.

²⁰ Úř. věst. L 243, 9.7.2021, s. 1.

²¹ Viz návrh Komise týkající se mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (COM/2021/564 final), návrh revidované směrnice o zdanění energie (COM/2021/563 final) a připravovaný návrh týkající se rámce BEFIT (podnikání v Evropě: rámec pro zdanění příjmů).

²² Např. Strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ pro spravedlivý a zdravý potravinový systém šetrný k životnímu prostředí (COM/2020/381 final); Nový akční plán pro oběhové hospodářství pro čistší a konkurenceschopnější Evropu (COM/2020/98 final); Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 Navrácení přírody do našeho života (COM/2020/380 final); Cesta ke zdravé planetě pro všechny Akční plán EU: „Vstříc nulovému znečištění ovzduší, vod a půdy“ (COM/2021/400 final).

²³ Konference na téma „Politika hospodářské soutěže přispívající k Zelené dohodě pro Evropu“, únor 2021 https://ec.europa.eu/competition-policy/green-gazette/conference-2021_en.

Odstranění mezery v zelených investicích a umožnění spravedlivé transformace

Dosažení cílů Zelené dohody pro Evropu bude vyžadovat rozsáhlé veřejné a soukromé investice, a proto bude nejméně 30 % z 1,8 bilionu EUR²⁴ z nového dlouhodobého rozpočtu Evropy a nástroje NextGenerationEU vynaloženo na boj proti změně klimatu. V rámci stěžejního nástroje NextGenerationEU pro oživení a odolnost musí být nejméně 37 % finančních prostředků přidělených členským státům určeno na opatření v oblasti klimatu, která přispívají k ekologické transformaci²⁵. Toto veřejné financování bude rovněž důležité pro mobilizaci soukromých investic, z nichž bude financována hlavní část potřebných investic.

Pravidla státní podpory již prokázala svou hodnotu: například **pokyny pro státní podporu v oblasti životního prostředí a energetiky**²⁶ pomohly nasměrovat dobře koncipované programy veřejné podpory k dosažení cílů v oblasti klimatu pro rok 2020, přičemž do ekonomiky vložily více než 202 miliard EUR, včetně většího využívání obnovitelných zdrojů energie tam, kde se soukromé investice ukázaly jako nedostatečné. Přispěly také k účinnému využívání omezených veřejných zdrojů: vzhledem k tomu, že pravidla státní podpory začala v případě pomoci velkým podnikům na výrobu energie z obnovitelných zdrojů vyžadovat nabídková řízení, náklady na tuto pomoc se v několika případech snížily o více než polovinu a některé projekty v oblasti větrné energie na moři v Evropě nyní probíhají zcela bez veřejné podpory²⁷.

V budoucnu bude rozsáhlý přezkum pravidel státní podpory prováděný Komisí dále podporovat ambiciózní cíle v oblasti klimatu, energetiky a životního prostředí a zároveň se zaměřit na přilákání soukromých investic. Uveďme několik příkladů:

Cílem revidovaných pokynů pro státní podporu v oblasti životního prostředí a energetiky, nazývaných rovněž **pokyny pro podporu v oblasti klimatu, životního prostředí a energetiky**, jež mají být uplatňovány od roku 2022, a revize souvisejících oddílů **obecného nařízení o blokových výjimkách** je zajistit soudržný, na budoucnost orientovaný a flexibilní rámec, který členským státům umožní poskytovat nezbytnou podporu pro realizaci Zelené dohody. Za tímto účelem Komise předpokládá, že nové pokyny pro podporu v oblasti klimatu, životního prostředí a energetiky by²⁸ například umožnily podpořit úsilí průmyslu o dekarbonizaci na základě jakékoli technologie, která může zajistit ekologickou transformaci, s využitím nástrojů, jako jsou smlouvy o uhlíku, například v souvislosti s dodávkami nízkouhlíkového vodíku²⁹. Kromě toho navrhuje například podpořit opatření, která zajistí ekonomickou životaschopnost výrobních procesů s nulovými nebo nízkými emisemi uhlíku (včetně přeměny stávajících zařízení v situaci, kdy je zapotřebí zvýšená elektrifikace). V zájmu zohlednění potřebného širšího přístupu Komise rovněž plánuje usnadnění podpory také

---

²⁴ V cenách roku 2018.

²⁵ Kromě toho bude politika soudržnosti rovněž podporovat klimatickou transformaci s příspěvkem nejméně 30 % z Evropského fondu pro regionální rozvoj a 37 % z Fondu soudržnosti. Fond pro spravedlivou transformaci navíc přispěje k řešení hospodářských a sociálních důsledků procesu klimatické transformace na nejvíce zasažených územích.

²⁶ Pokyny pro státní podporu v oblasti životního prostředí a energetiky na období 2014–2020, 2014/C 200/01.

²⁷ Viz „Retrospective evaluation support study on EEAG“ (Studie retrospektivního hodnocení podpory v oblasti životního prostředí a energetiky), k dispozici na adrese:

https://ec.europa.eu/competition-policy/document/download/69020dc0-b852-4952-9319-542637228f91_en.

²⁸ Viz návrh konzultace: https://ec.europa.eu/competition-policy/public-consultations/2021-ceeag_en.

²⁹ Tj. smlouvy opravňující příjemce k platbě rovnající se rozdílu mezi pevnou a referenční cenou.

v oblastech, jako je oběhové hospodářství a biologická rozmanitost, jakož i čistá mobilita nebo mobilita s nulovými emisemi a energetická účinnost budov.

Cílem probíhajícího přezkumu pravidel státní podpory je rovněž zajistit **soulad se zavedenými i novými regulačními zásadami souvisejícími se Zelenou dohodou pro Evropu**, například zásadou „znečišťovatel platí“. Tato pravidla rovněž při individuálním posuzování pozitivních a negativních účinků věnují zvláštní pozornost zásadě „významně nepoškozovat“. Za tímto účelem by návrh pokynů pro podporu v oblasti klimatu, životního prostředí a energetiky podpořil postupné vyřazování fosilních paliv objasněním toho, že státní podpora na projekty zahrnující tato paliva, zejména ta, která nejvíce znečišťují životní prostředí, jako je ropa, uhlí a lignit, pravděpodobně nebude považována za slučitelnou s pravidly pro státní podporu³⁰. Obecněji může Komise v příslušných případech zohlednit negativní externality jako součást posouzení negativních účinků podpory na hospodářskou soutěž a obchod.

Zelená dohoda pro Evropu rovněž vyžaduje **vhodné pobídky k inovacím a poskytování čistších výrobků spotřebitelům**. Zatímco toto úsilí probíhá především prostřednictvím regulace, politika hospodářské soutěže může pomoci dále stimulovat poptávku spotřebitelů po čistších výrobcích a vytvořit vhodné rámcové podmínky. Návrh pokynů pro podporu v oblasti klimatu, životního prostředí a energetiky například navrhuje usnadnit podporu na pořízení vozidel s nulovými/nízkými emisemi uhlíku a na investice do související infrastruktury pro dobíjení a doplňování paliva a umožní podporu ekologičtějších výrobních procesů.

Strategie Komise pro udržitelnou a inteligentní mobilitu konkrétně zdůrazňuje přínos právních předpisů v oblasti hospodářské soutěže k dosažení souběžné transformace napříč všemi druhy dopravy³¹. Probíhající přezkum pravidel státní podpory týkajících se **odvětví dopravy** bude využit především k podpoře udržitelného oživení tohoto odvětví po pandemii COVID-19 a k posílení jeho schopnosti přejít do roku 2050 ke klimatické neutralitě, a to zejména tím, že budou upřednostňovány méně znečišťující druhy dopravy, aby mohly soutěžit za rovných podmínek³², a poskytne se rámec, který umožní ekologické investice. Od roku 2008 schválila Komise přibližně 130 opatření zaměřených na podporu účinnosti a udržitelnosti vnitřního dopravního trhu EU, mimo jiné **zlepšením digitalizace a zvýšením interoperability železniční dopravy a podporou udržitelnějších dopravních řešení, než je silniční doprava, například vnitrozemská vodní doprava** a intermodální doprava³³. Přezkum pravidel státní podpory vztahujících se na železniční dopravu³⁴ zajistí jejich plný soulad s klíčovými prioritami Unie. Cílem přezkumu je dále podpořit přechod k udržitelnějším druhům dopravy a zároveň zavést větší procedurální zjednodušení pro opatření podpory v oblasti ekologičtější pozemní a intermodální dopravy prostřednictvím blokových

---

³⁰ Totéž by platilo pro opatření zahrnující nové investice do zemního plynu, pokud členské státy neprokáží, že neexistuje riziko závislosti na jediné technologii. Členské státy musí mimo jiné vysvětlit, jak zajistí, aby tyto investice přispívaly k dosažení cílů Unie v oblasti klimatu pro roky 2030 a 2050, a jak zamezí riziku závislosti na využívání zemního plynu.

³¹ COM/2020/789 final.

³² COM/2020/789 final, bod 76.

³³ V souvislosti s koronavirovou nákazou získaly členské státy díky pravidlům EU pro státní podporu možnost zachovat konkurenceschopnost provozovatelů železniční nákladní a komerční osobní dopravy v souladu s cíli Zelené dohody pro Evropu: od začátku pandemie Komise schválila osm opatření, která poskytují podporu železničním podnikům formou snížení poplatků za přístup k infrastruktuře v celkové výši přibližně 1,6 miliardy EUR schváleného rozpočtu.

³⁴ Viz: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13154-Rail-transport-revision-of-State-aid-guidelines_cs; https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13153-Greener-land-transport-simplified-state-aid-rules-New-Land-Transport-Enabling-Regulation-_cs.

výjimek. Za tímto účelem Komise rovněž zvažuje přijetí návrhu nařízení Rady, které Komisi umožní přijmout nařízení o blokových výjimkách v oblasti pozemní dopravy v souladu s článkem 93 SFEU.

Politika státní podpory má rovněž důležitou úlohu, pokud jde o **umožnění průlomových inovací** potřebných k naplnění Zelené dohody, kde jsou rizika příliš velká na to, aby je jedna společnost nebo členský stát nesly sami. S více než 6 miliardami EUR z finančních prostředků členských států, které uvolnily dalších 14 miliard EUR soukromých investic, umožnily oba významné projekty společného evropského zájmu v hodnotovém řetězci v oblasti baterií významné investice do výzkumu a inovací, jakož i první průmyslové využití nových bateriových technologií, a zároveň zajistily pozitivní vedlejší účinky pro evropský průmysl jako celek³⁵. Podobně bude Komise i nadále aktivně podporovat členské státy při navrhování **významných projektů společného evropského zájmu na podporu technologií a systémů k produkci čistého vodíku**.

Nové **pokyny k regionální státní podpoře**³⁶ v neposlední řadě umožňují členským státům podporovat nejvíce znevýhodněné regiony, jakož i regiony, které se potýkají s transformačními nebo strukturálními problémy, zejména regiony Fondu pro spravedlivou transformaci, přizpůsobit se ekologické a klimatické transformaci a současně zajistit rovné podmínky mezi členskými státy. Jde o důležitý aspekt, neboť pravidla státní podpory musí i nadále zachovávat integritu vnitřního trhu s přihlédnutím k cílům soudržnosti zakotveným ve Smlouvách EU, které jsou jádrem evropské integrace³⁷.

Prosazování a spolupráce na podporu cílů Zelené dohody pro Evropu

Kromě umožnění nezbytného veřejného financování může Komise rovněž podporovat cíle Zelené dohody pro Evropu prostřednictvím důsledného prosazování antimonopolních pravidel a pravidel pro spojování podniků. Například v červenci 2021 uložila Komise pěti výrobcům automobilů pokutu ve výši 875 milionů EUR za tajné dohody s cílem zpomalit zavádění technického rozvoje, který má potenciál snížit emise automobilů³⁸.

Politika hospodářské soutěže může dále přispět k ekologické transformaci tím, že **umožní společnostem spolupracovat na společném provádění skutečně ekologických iniciativ a zároveň zabrání klamavé ekologické reklamě tzv. „lakování na zeleno“ (greenwashing), které by poškodilo spotřebitele**. Při posuzování hospodářské soutěže by měly být ve vhodných případech zohledněny preference spotřebitelů, pokud jde o udržitelné výrobky, služby a technologie. Například dohody omezující hospodářskou soutěž by mohly být potenciálně vyňaty ze zákazu podle čl. 101 odst. 1 SFEU, pokud výhody, které přinášejí zákazníkům, vyrovnávají újmu, kterou jim způsobují. Mezi tyto výhody může například patřit

---

³⁵ Rozhodnutí Komise ze dne 9. prosince 2019 ve věcech SA.54793, SA.54801, SA.54794, SA.54806, SA.54808, SA.54796 a SA.54809 – Letní významné projekty společného evropského zájmu v oblasti baterií; a ze dne 26. ledna 2021 ve věcech SA.55855, SA.55840, SA.55844, SA.55846, SA.55858, SA.55831, SA.56665, SA.55813, SA.55859, SA.55819, SA.55896 a SA.55854 – Podzimní významné projekty společného evropského zájmu v oblasti baterií.

³⁶ Úř. věst. 153, 29.4.2021, s. 1.

³⁷ Viz také COM/2020/21 final, Investiční plán pro udržitelnou Evropu.

³⁸ Rozhodnutí Komise ze dne 8. července 2021 ve věci AT.40178 – Emise automobilů. Dalším příkladem je souhlas Komise se spojením společností Schwarz Group a Suez Waste Management za podmínky, že strany odprodají aktiva, aby se zajistilo, že zákazníci budou i nadále těžit ze služeb třídění méně znečišťujících lehkých obalů (rozhodnutí ze dne 14. dubna 2021 ve věci M.10047).

nahrazení neudržitelného výrobku udržitelným výrobkem, čímž se zlepší jeho dlouhověkost nebo jiné vlastnosti, a tím se zvýší hodnota, kterou spotřebitelé tomuto produktu přisuzují³⁹.

S cílem pomoci evropským zemědělcům řešit znečištění, změnu klimatu a další výzvy v oblasti udržitelnosti navíc reforma společné zemědělské politiky stanoví novou odchylku od antimonopolních pravidel v souvislosti s dohodami o udržitelnosti zemědělství⁴⁰. Komise vypracuje pokyny, které zúčastněným stranám s prováděním nové odchylky pomohou.

Komise je připravena reagovat na žádosti podniků o pokyny s cílem poskytnout právní jistotu, a to i v případech, kdy společnosti zvažují dohody o plnění cílů v oblasti udržitelnosti. Komise také souběžně v rámci probíhajícího přezkumu **horizontálních nařízeních o blokových výjimkách a pokynů** konzultuje podmínky, za nichž může spolupráce mezi soutěžiteli přispět k udržitelnějším výrobkům nebo výrobním procesům.

3.2 PODPORA DIGITÁLNÍ TRANSFORMACE

Krise způsobená onemocněním COVID-19 vedla k masivnímu zrychlení digitální transformace evropského hospodářství. Téměř přes noc se staly práce a studium na dálku normou, podniky v nebývalém rozsahu přešly k elektronickému obchodování a orgány veřejné správy zavedly digitální aplikace pro poskytování veřejných služeb. Ukazuje se tak, že v Evropě existuje vrozená přizpůsobivost a inovační potenciál. Nemělo by to však být důvodem k přílišné spokojenosti – mnoho částí evropského hospodářství a několik regionů, zejména ty nejméně rozvinuté, stále v digitální transformaci zaostávají, a to od přístupu ke správným dovednostem nebo využívání špičkových infrastruktur a kapacit až po zavádění digitálních nástrojů v podnicích za účelem zvýšení produktivity. Sdělení „Digitální kompas 2030: evropská cesta k digitální dekádě“ stanoví cíle a úkoly digitální transformace EU do roku 2030 s cílem vytvořit digitální budoucnost pro občany a podniky Unie, která bude zaměřena na člověka, bude udržitelná a prosperující. Dne 15. září 2021 navrhla Komise společné legislativní rozhodnutí, kterým se zavádí politický program „Cesta k digitální dekádě“, který zakotvuje digitální cíle a poskytuje konkrétní nástroje k jejich dosažení prostřednictvím spolupráce mezi Komisí a členskými státy⁴¹. Nejméně 20 % finančních prostředků přidělených členskými státy v rámci nástroje pro oživení a odolnost musí být použito na opatření, která přispívají k digitální transformaci⁴².

³⁹ Další příklady jsou uvedeny ve stručném přehledu o politice hospodářské soutěže: *Competition Policy in Support of Europe's Green Ambition* (Politika hospodářské soutěže na podporu ekologické ambice Evropy): (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/63c4944f-1698-11ec-b4fe-01aa75ed71a1>).

Podobné přínosy lze vzít v úvahu při posuzování účinků spojování podniků, pokud jsou předloženy stranami transakce a jsou ověřitelné, specifické pro dané spojení podniků a přínosné pro spotřebitele.

⁴⁰ Toto ustanovení vyjímá z uplatňování článku 101 SFEU dohody o udržitelnosti uzavřené mezi výrobcí a/nebo jinými subjekty z potravinového hodnotového řetězce, jejichž cílem je dosáhnout vyšších standardů, než vyžadují právní předpisy, pokud jde o ochranu životního prostředí, prevenci změny klimatu, zdraví zvířat a dobré životní podmínky zvířat. Odchylka se použije pouze v případě, že omezení hospodářské soutěže vyplývající z platných dohod o udržitelnosti jsou nezbytná pro dosažení požadovaného standardu, tj. neomezují hospodářskou soutěž více, než je nutné. Odchylka poskytuje zemědělcům příležitost zavést v zemědělství ekologičtější postupy výměnou za různé výhody (vyšší ceny, dlouhodobější dodavatelské vztahy atd.).

⁴¹ COM/2021/574 final.

⁴² Opatření na podporu výroby a distribuce digitálního obsahu, například digitálních médií, se do tohoto cíle započítávají jako součást úsilí o podporu oživení a digitální transformaci zpravodajského a audiovizuálního odvětví (viz: COM(2020)784 final, jakož i orientační model pro digitalizaci zpravodajských médií:

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/what_is_new/template_RFF_digitalisation_of_news_media.pdf).

Vzhledem k rostoucímu významu digitální ekonomiky by EU neměla zaostávat v pokroku v digitalizaci a současně by měla zachovávat podmínky hospodářské soutěže a rovné podmínky na jednotném digitálním trhu. Politika státní podpory může pomoci řešit potřeby rozsáhlých investic na podporu rozvoje nezbytné infrastruktury, která je páteří digitální ekonomiky, aniž by vytěšňovala soukromé investice a přitom přispívala k překlenutí digitální propasti. Současně zůstává hlavním cílem politiky hospodářské soutěže zachování konkurenceschopnosti digitálních trhů. Pokud jde o online platformy, které se obvykle vyznačují silnými síťovými účinky a dynamikou „vítěz bere vše“, jakož i významnými úsporami z rozsahu a téměř nulovými mezními náklady, je nanejvýš důležité od samého počátku zajistit otevřenost, spravedlnost a možnost vstupu nových účastníků na trh. Vzhledem ke zvláštnostem online platform je nezbytné nejen pokračovat v prosazování pravidel hospodářské soutěže, ale i doplnit a dokončit soubor nástrojů s cílem co nejlépe využít online platform a ekonomiky založené na datech.

Odstranění mezery v digitálních investicích

Existují různé typy digitální infrastruktury a přetrvávají velké investiční mezery⁴³. V rámci těchto sítí je zvláštní pozornost věnována sítím konektivity, neboť jsou základem digitální ekonomiky a společnosti a mají význam prakticky pro všechny podniky a spotřebitele. Digitalizace znamená, že potřeby uživatelů, pokud jde o šířku pásma pro download a upload, neustále rostou. Sdělení o digitálním kompasu předpokládá, že nejpozději do roku 2030 by všechny evropské domácnosti měly být pokryty gigabitovou sítí a všechny obydlené oblasti by měly být pokryty sítí 5G⁴⁴.

Většina investic do telekomunikační infrastruktury pochází od soukromých investorů. Aby se zvýšila nákladová efektivnost zavádění jejich sítí, Komise vybízí soukromé provozovatele, aby spolupracovali na tzv. „sdílení sítí“ a současně zajistili, aby se tak v každém jednotlivém případě⁴⁵ nepatříčně neomezovala hospodářská soutěž. Komise by v budoucnu mohla v souvislosti s přezkumem horizontálních pokynů nabídnout další pokyny pro sdílení sítí.

Politika státní podpory má klíčovou funkci umožňující dosáhnout cílů digitální dekády způsobem, který pomůže překlenout digitální propast tím, že zajistí vyšší úroveň pokrytí širokopásmovým připojením, zejména ve venkovských a odlehlých oblastech, a pronikání a podporu kvalitnějších a cenově dostupnějších služeb⁴⁶. **Pokyny ke státní podpoře pro širokopásmové sítě**⁴⁷ a pravidla obecného nařízení o blokových výjimkách usnadňují cílené a udržitelné zavádění bezpečných a výkonných sítí tam, kde je nepravděpodobné, že soukromí poskytovatelé budou investovat nebo poskytnou odpovídající úroveň infrastruktury pro rychle se vyvíjející potřeby zákazníků. Cílem probíhající revize pokynů je dále usnadnit zavádění a využití širokopásmové sítě, a tím urychlit digitální transformaci a zvýšit konektivitu. Cílem

---

⁴³ Příkladem takové infrastruktury jsou cloudy a mikroprocesory, v souvislosti s nimiž Komise podporuje nadcházející významné projekty společného evropského zájmu členských států; viz dále oddíl 3.3.

⁴⁴ COM/2021/118.

⁴⁵ Např. pozitivní postoj Komise, pokud jde o úpravy spolupráce mezi společnostmi TIM a Vodafone v Itálii, které tyto společnosti učinily a které se jeví jako *prima facie* vhodné pro zmírnění možných obav vyplývajících z dohod o sdílení sítí mezi těmito dvěma mobilními operátory (k dispozici na adrese: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_414). Viz také probíhající věc AT.40305 – Sdílení sítí – Česká republika, v níž Komise dne 1. října 2021 zahájila tržní zkoušku závazků nabídnutých společnostmi T-Mobile CZ, CETIN a O2 CZ, kdy si vyžádala zpětnou vazbu pro všechny zúčastněné strany.

⁴⁶ Bude rovněž mobilizována politika soudržnosti s cílem pomoci méně rozvinutým oblastem řešit selhání trhu, které má dopad na digitální investice, zejména ve vzdálených a méně rozvinutých oblastech.

⁴⁷ Úř. věst. C25/1 26.01.2013.

nových pokynů je například výrazně přesunout pozornost k tomu, jaké typy investic v oblasti konektivity jsou obvykle považovány za nezbytné, aby bylo možné reagovat na měnící se potřeby, přičemž členské státy mají i nadále možnost určit pokročilejší potřeby. Kromě toho Komise předpokládá, že oblast působnosti pokynů by se rozšířila na investice do mobilní infrastruktury⁴⁸ a opatření pro zavádění, jako je konektivita a sociální poukázky, a to v souladu s technologickým vývojem a digitálními a sociálními cíli Unie.

Cílem revize rámce pro výzkum, vývoj a inovace a odpovídajících pravidel obecného nařízení o blokových výjimkách je aktualizovat tato pravidla tak, aby odrážela nejnovější vývoj na trhu a technologický vývoj a usnadnily se tím investice soukromého sektoru, což urychlí souběžné transformace.

Udržení tržní síly dominantních platforem pod kontrolou

Komise je světovým průkopníkem při prosazování antimonopolních pravidel v digitálním odvětví. V současné době v několika případech vyšetřuje, zda dominantní digitální platformy neporušily antimonopolní pravidla EU, například tím, že diskriminují třetí strany v přístupu k údajům nebo zneužívají své role strážců k distribuci obsahu prostřednictvím obchodu s aplikacemi⁴⁹. Budou-li obavy Komise potvrzeny, může uložit pokuty a ukončit praktiky narušující hospodářskou soutěž nebo přijmout výhledové závazky, které změní způsob podnikání příslušných společností v EU.

Komise již v minulosti v několika případech pokutovala protisoutěžní chování dominantních digitálních hráčů. Například v červnu 2017 uložila Komise společnosti Google pokutu ve výši 2,42 miliardy EUR za protiprávní upřednostňování svých služeb pro porovnávání prodejních nabídek před službami svých konkurentů⁵⁰. Dne 10. listopadu 2021 Tribunál souhlasil s rozhodnutím Komise a potvrdil, že přístup Komise byl správný a z právního hlediska přiměřený. V důsledku toho společnost Google pozměnila tzv. „shopping box“, aby byla umožněna propagace služeb pro porovnávání prodejních nabídek od třetích stran. K dnešnímu dni pochází přibližně 75 % všech produktů propagovaných v této kategorii od třetích stran ve srovnání s jejich nulovým počtem před tím, než Komise zasáhla.

V červenci 2018 uložila Komise společnosti Google pokutu ve výši 4,34 miliardy EUR za řadu nezákonných obchodních praktik týkajících se operačního systému a aplikací Android, jejichž cílem bylo chránit a posilovat dominantní postavení společnosti Google při obecném internetovém vyhledávání⁵¹. V důsledku toho společnost Google upustila od zákazu pro výrobce telefonů uvádět na trh modely používající verze operačního systému Android s otevřeným zdrojovým kódem bez aplikace Google. Společnost Google rovněž zavedla obrazovku s výběrem nových zařízení Android, v jejímž rámci je uživatelům během nastavení zařízení představeno až jedenáct konkurenčních poskytovatelů vyhledávání.

---

⁴⁸ Obecně platí, že přechod na každou novou generaci mobilních technologií je postupný. Například přechod od 4G k samostatným sítím 5G by měl pro účely státní podpory představovat patřičnou zásadní změnu.

⁴⁹ Například: probíhající vyšetřování ve věcech AT.40652 – Apple – Praktiky v obchodě s aplikacemi (e-knihy / audio knihy); AT.40670 – Google – Adtech a praktiky související s daty; AT.40716 – Apple – Praktiky v obchodě s aplikacemi; AT.40684 – Uplatňování pákového efektu na Facebooku; AT.40703 – Amazon – Buy Box; AT.40462 – Amazon Marketplace; AT.40437 – Apple – Praktiky v obchodě s aplikacemi (streamování hudby).

⁵⁰ Rozhodnutí Komise ze dne 27. června 2017 ve věci AT.39740 – Vyhledávání Googlem (nakupování).

⁵¹ Rozhodnutí Komise ze dne 18. července 2018 ve věci AT.40099 – Google Android.

Vzhledem k významu **údajů jakožto klíčové složky inovačního potenciálu společností** je prosazování pravidel hospodářské soutěže doplněním regulačních opatření Komise, která jsou zaměřena na podporu sdílení údajů a nastolení rovných podmínek mezi strážci a menšími společnostmi. Přístup k údajům nebo shromažďování údajů hrál roli v řadě nedávných případů spojování podniků⁵² a je ústředním bodem teorií újmy v některých výše uvedených projednávaných antimonopolních případech. Zároveň Komise ve své praxi v oblasti prosazování práva uznala význam **ochrany soukromí jako parametru hospodářské soutěže** a přijala závazky zajistit mimo jiné zachování tohoto rozměru hospodářské soutěže⁵³.

Komise dále pracovala na přizpůsobení se rychle se měnící povaze a specifikům digitálních trhů. Komise například využila **prozatímní opatření**, která od společnosti Broadcom vyžadovala, aby přestala uplatňovat podmínky výhradnosti pro své zákazníky, pokud jde o čipy pro modemy a televizní set-top-boxy⁵⁴, a bude tento nástroj nadále používat k účinnému řešení rizika vážného a nenapravitelného poškození hospodářské soutěže. Obecněji řečeno, Komise bude průběžně přezkoumávat účinnost svých antimonopolních procesních a analytických nástrojů s cílem zajistit, aby odpovídaly výzvám digitálního věku.

Komise rovněž využila odvětvové šetření s cílem včas a komplexně určit možné problémy v oblasti hospodářské soutěže na trhu. Poslední **odvětvové šetření** bylo zahájeno v červenci 2020 ohledně **spotřebitelského internetu věcí**, což je rostoucí odvětví zahrnující výrobky a služby s připojením k síti, které lze na dálku ovládat hlasovým asistentem nebo mobilním zařízením. Předběžná zpráva z června 2021 zjistila možné obavy, například dohody o výhradnosti nebo vázaném prodeji, otázky interoperability, shromažďování údajů, které budou využity při prosazování pravidel hospodářské soutěže a probíhající regulační činnosti ze strany Komise.

Zkušenosti Komise s prosazováním právních předpisů v případech hospodářské soutěže přispěly k legislativnímu návrhu aktu o digitálních trzích⁵⁵, což je nový regulační nástroj, který stanoví pravidla pro velké digitální platformy, které působí jako strážci digitálních služeb na digitálních trzích. Po přijetí **budou akt o digitálních trzích a prosazování pravidel hospodářské soutěže fungovat společně**: akt o digitálních trzích stanoví pravidla *ex ante* použitelná na určené strážce s cílem zajistit, aby byly digitální trhy otevřené hospodářské soutěži a spravedlivé, zatímco pravidla hospodářské soutěže budou i nadále v jednotlivých případech vymahatelná *ex post*.

Pravidla hospodářské soutěže pro zohlednění specifik digitálních trhů

Aby Komise posílila svou schopnost vypořádat se se všemi potenciálně protisoutěžními akvizicemi, vydala pokyny k uplatňování článku 22 nařízení o spojování podniků, aby případně podnítila členské státy k podání žádosti o přezkum potenciálně problematických transakcí, a to i v případě, že nesplňují vnitrostátní prahové hodnoty pro oznamovací povinnost. Mohlo by tomu tak být zejména v případě některých akvizic inovativních digitálních společností, které mají konkurenční potenciál nad rámec toho, co by naznačoval jejich obrat. Návrh aktu o digitálních trzích ze strany Komise obsahuje ustanovení, které by mělo Komisi umožnit získávat od strážců digitálních služeb informace o akvizicích

⁵² Rozhodnutí Komise ze dne 6. září 2018 ve věci M.8788 – Apple/Shazam; Rozhodnutí Komise ze dne 17. prosince 2020 ve věci M.9660 – Google/Fitbit.

⁵³ Rozhodnutí Komise ze dne 6. prosince 2016 ve věci M.8124 – Microsoft/LinkedIn.

⁵⁴ Rozhodnutí Komise ze dne 16. října 2019 o předběžných opatřeních ve věci AT.40608 – Broadcom.

⁵⁵ COM/2020/842 final.

společností poskytujících digitální služby, čímž selepší její znalosti o těchto transakcích a jejich obchodních důvodech, alepší se tak její analytické nástroje a schopnost odhalovat ty transakce, které mohou mít negativní dopad na hospodářskou soutěž.

V tomto novém podnikatelském prostředí, kde se údaje staly motorem inovací a růstu, musí podniky vědět, kdy a jaký druh údajů mohou s konkurenty, dodavateli nebo zákazníky sdílet. Předvídatelnost, pokud jde o soulad s pravidly hospodářské soutěže, bude mít zásadní význam pro umožnění většího sdílení údajů, jak to prosazují iniciativy Komise v oblasti údajů, například akt o správě dat a připravovaný akt o datech. V reakci na tuto potřebu poskytne probíhající revize **horizontálních pokynů** aktualizované pokyny ke sdílení údajů, aby se zajistilo, že společnosti budou moci co nejvíce využívat údaje, aniž by byla narušena hospodářská soutěž a aby v tomto ohledu mohl být plně využit potenciál aktu o správě dat a aktu o datech. Podobně s nárůstem online obchodu a online platform potřebují podniky vědět, jaká omezení mohou právně zahrnout do smluv se svými dodavateli nebo online distributory. S cílem reagovat na tuto výzvu poskytne revize **nařízení a pokynů o blokových výjimkách pro vertikální dohody** podnikům aktualizované pokyny, včetně těch, které se týkají nových modelů dodávek a distribuce.

Je možné, že podniky budou muset spolupracovat, aby uvedly na trh inovativní a účinnější řešení přispívající k digitální transformaci. Vzhledem k rychle se měnící povaze a zvláštnostem digitálních trhů je Komise v případě potřeby připravena poskytnout pokyny, které usnadní uzavírání dohod podporujících hospodářskou soutěž, v jejichž rámci bude případná újma pro zákazníky vyvážena výhodami, jichž by jinak nebylo dosaženo. Komise například nedávno zaslala dopis organizaci Gaia-X, jejímž cílem je podporovat a usnadňovat rozvoj otevřeného softwaru a infrastruktury pro sdílení dat a sdružených cloudových služeb v Evropě, ve kterém poskytuje zpětnou vazbu ohledně toho, jak posuzovat soulad s antimonopolními pravidly, pokud jde o pravidla členství a fungování organizace.

Nárůst digitálních platform zvýšil pružnost a dostupnost trhů práce, ale v některých případech vedl k obtížným pracovním podmínkám v ekonomice platform i mimo ni. Souběžně s legislativní iniciativou Komise ke zlepšení pracovních podmínek v ekonomice platform zahájila Komise iniciativu, jejímž cílem je **vyjasnit okolnosti, za nichž pravidla hospodářské soutěže nestojí v cestě kolektivním smlouvám u samostatně výdělečně činných osob**, které mají slabé postavení na to, aby zlepšily své pracovní podmínky.

3.3 ZVÝŠENÍ ODOLNOSTI JEDNOTNÉHO TRHU

Několik posledních měsíců nám rovněž připomnělo úlohu jednotného trhu jako hlavního činitele, který přispívá k růstu, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti v Unii a jako klíčového aktiva pro budování silnější, vyváženější a spravedlivější ekonomiky. Krize způsobená onemocněním COVID-19 jasně ukázala, že aby byl **jednotný trh** schopen odolávat krizím, **musí být odolný a aktivní, aby se rychle přizpůsobil měnícím se okolnostem**. Rovněž ilustrovala hrozby pro jednotný trh, které představuje omezení volného pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu, narušení dodavatelských řetězců a nedostatek základních výrobků.

S cílem zajistit lepší připravenost při budoucích krizích, Komise rovněž oznámila svůj záměr navrhnout **nástroj pro mimořádné situace na jednotném trhu**, který poskytne strukturální řešení pro zajištění odolnosti, rovných podmínek a řádného fungování jednotného trhu a jeho dodavatelských řetězců v souvislosti s možnými budoucími krizemi. Návrh nástroje pro mimořádné situace na jednotném trhu, který je nástrojem reakce na krizi, závisí na pokračujícím úsilí o zachování a další prohloubení jednotného trhu.

Ve většině případů má průmysl prostřednictvím svých obchodních rozhodnutí nejlepší předpoklady ke zlepšení odolnosti a snížení závislosti, která může vést ke zranitelnosti, mimo jiné prostřednictvím diverzifikace dodavatelů, zvýšeného využívání druhotných surovin a nahrazením vstupních materiálů jinými. Pokud to není možné, Komise v situacích, kdy koncentrace výroby nebo získávání dodávek omezuje dostupnost alternativních dodavatelů, předložila ve své aktualizaci nové průmyslové strategie soubor politických nástrojů na podporu úsilí průmyslu o řešení těchto závislostí a rozvoj strategické kapacity v souvislosti s potřebami: diverzifikovat nabídku a poptávku a spoléhat se pokud možno na různé obchodní partnery, ale také vytvářet zásoby a jednat samostatně vždy, když je to nutné.

Politika hospodářské soutěže a její prosazování doplňuje tyto cíle jako klíčový pilíř odolnosti jednotného trhu, neboť **zajišťuje, aby byly trhy nadále otevřené a dynamické**. Stanoví předvídatelné tržní podmínky pro to, aby společnosti prosperovaly, se zvláštním důrazem na malé a střední podniky a začínající podniky⁵⁶, umožňuje silné a diverzifikované dodavatelské řetězce a zabývá se jednáním, které vede k roztržitosti jednotného trhu, například dohodami, které brání volnému pohybu zboží přes hranice států. Podmínky hospodářské soutěže a narušení hospodářské soutěže za hranicemi Unie, včetně opatření vlád, budou mít často význam pro konkurenceschopnost evropských podniků a naši celkovou odolnost.

Konkrétně **může kontrola spojování podniků v Evropě přispět k předcházení závislosti a ke zvýšení odolnosti hospodářství EU** tím, že zajistí, aby dodavatelské řetězce byly i nadále diverzifikované. Umožní podnikům růst a získat potřebnou velikost, aby mohly konkurovat, a to za předpokladu, že na trhu zůstane dostatečná konkurence a výběr, jež budou hnací silou pokračujících inovací a investic⁵⁷. Obdobně v případě spojování společností, které působící na různých úrovních dodavatelského řetězce, zajišťuje kontrola spojování podniků, aby všichni soutěžitelé na navazujícím trhu měli i nadále přístup ke klíčovým vstupům za konkurenčních podmínek nebo aby soutěžitelé na počátku dodavatelského řetězce neměli zamezený přístup k dostatečnému počtu odběratelů na navazujícím trhu. Při posuzování spojování podniků bere Komise v úvahu řadu činitelů, jako je cena, kvalita, výběr a inovace. Parametry kvality, kterých si zákazníci cení, se mohou lišit, například spolehlivost dodávek nebo předvídatelné dodací lhůty.

Politika hospodářské soutěže zároveň **umožňuje podnikům v EU spojit síly** a pokročit ve svém úsilí v oblasti výzkumu a vývoje, navrhovat, vyrábět a uvádět na trh výrobky nebo společně nakupovat výrobky nebo služby, které mohou potřebovat pro svou činnost. To může

---

⁵⁶ Opožděné platby od velkých podniků malým a středním podnikům jsou způsobeny nekalými platebními praktikami a asymetrií ve velikosti podniků na úkor malých a středních podniků. S cílem podpořit rychlé platby v podnikatelském prostředí bude Komise pokračovat v provádění opatření, která byla oznámena ve strategii pro malé a střední podniky, aby podpořila členské státy při prosazování směrnice o opožděných platbách. Členské státy se mohou rozhodnout, že poskytnutí podpory podmíní určitými podmínkami, například záznamem o platbě příjemců.

⁵⁷ Například v prosinci 2020 Komise schválila spojení společností Fiat Chrysler Automobiles a Peugeot, které vedlo k vytvoření čtvrté největší automobilové skupiny na světě „Stellantis“. Schválení bylo podmíněno nápravným opatřením, které mělo novým konkurentům usnadnit vstup na trh a růst na trhu malých užitkových dodávkových vozů, aby bylo zajištěno, že evropské podniky budou mít alternativní dodavatele (rozhodnutí Komise ze dne 21. prosince 2020 ve věci M.9730 – FCA/PSA). Stejně tak Komise v březnu 2021 schválila akvizici společnosti Eaton Hydraulics společností Danfoss, které jsou obě předními světovými dodavateli hydraulických součástí používaných k výrobě hydraulických systémů pro různé druhy strojních zařízení. Schválení bylo podmíněno cíleným odprodejem, aby se zajistilo, že navazující výrobci strojních zařízení – odvětví, v němž evropské podniky vynikají – mohou i nadále využívat konkurenčních cen a mít pro své výrobky výběr inovativních součástí (rozhodnutí Komise ze dne 18. března 2021 ve věci M.9820 – Danfoss/Eaton Hydraulics).

příspěť ke snížení závislosti a zvýšení odolnosti hospodářství. Například dočasný antimonopolní rámec umožnil společnostem, aby spolupracovaly při prevenci nedostatku kriticky důležitých léčivých přípravků pro nemocniční léčbu pacientů s onemocněním COVID-19 nebo při řešení překážek při výrobě očkovacích látek⁵⁸. Společnosti mohou uzavírat dohody o společné výrobě, pokud jim tato spolupráce umožňuje spojit své schopnosti s cílem uvést na trh nový výrobek nebo službu. Kromě toho se společnosti mohou zapojit do dohod o výzkumu a vývoji, například pokud spojí vzájemně se doplňující dovednosti a aktiva, což může vést k rychlejšímu vývoji lepších nebo nových výrobků a technologií a jejich uvádění na trh, než by tomu bylo bez nich, čímž se zajistí odolnost hospodářství EU.

Probíhající revize nařízení o **horizontálních a vertikálních blokových výjimkách a pokynech** aktualizuje antimonopolní nástroje na podporu těchto dohod, které podporují hospodářskou soutěž⁵⁹. Podobně Komise vypracovala **program pro dodržování pravidel hospodářské soutěže, který má sloužit jako vodítko pro vytváření průmyslových aliancí** v klíčových strategických oblastech, jako jsou baterie, polovodiče, cloud a edge computing. Usnadní se tím spolupráce a společná činnost všech zainteresovaných partnerů, a to otevřeným a transparentním způsobem, aniž by byla narušena účinná hospodářská soutěž a s ohledem na možný globální rozměr.

Má-li být dosaženo dostatečné míry financování rozsáhlých výzkumných a infrastrukturních projektů, je třeba spojit úsilí veřejného a soukromého sektoru. Jedním z dostupných nástrojů je rámec významných projektů společného evropského zájmu, který podporuje spojení vnitrostátních fondů s financováním EU nebo soukromým financováním. Komise je například připravena umožnit spolufinancování případných významných projektů společného evropského zájmu v oblasti zdraví z fondů EU, které může přispět k dosažení cílů EU v oblasti zdraví a odolnosti tím, že navrhne nové generace lékařských protipatření nebo průlomových výrobních technologií⁶⁰.

Pravidla EU pro státní podporu dále poskytují řadu nástrojů k zajištění **přípravenosti a reakce na možné budoucí mimořádné situace v oblasti zdraví**, pokud jde o výrobní kapacity. Členské státy by například mohly koordinovat své úsilí k zajištění bezpečnosti dodávek očkovacích látek, aby se omezilo riziko jejich nedostatku v době krize, a to v souladu s podmínkami rámce pro služby obecného hospodářského zájmu, v němž mají členské státy při definování cílů služeb obecného hospodářského zájmu široký prostor pro rozhodování⁶¹. Tyto projekty by mohly být svěřeny společnostem na základě celoevropského otevřeného výběrového řízení a doplňovat úsilí EU o zřízení Evropského úřadu pro připravenost a reakci na mimořádné situace v oblasti zdraví (HERA).

Pravidla státní podpory rovněž poskytují řadu možností, jak posílit odolnost **odvětví mikroprocesorů v EU**. Například v **návaznosti na úspěch prvního významného projektu společného evropského zájmu v oblasti mikroelektroniky** s cílem umožnit podporu vývoje inovativních technologií a komponent mikroelektroniky a jejich prvního průmyslového

---

⁵⁸ Viz poznámka pod čarou 3.

⁵⁹ Komise například zkoumá způsoby, jak motivovat podniky k uzavírání dohod o spolupráci v oblasti výzkumu, vývoje a výroby tím, že jim dá větší právní jistotu, přičemž se snaží poskytnout dodavatelům více možností navrhnout distribuční systémy podle obchodních potřeb a zároveň zabránit roztrženi jednotného trhu.

⁶⁰ Viz také Farmaceutická strategie pro Evropu (COM/2020/761 final).

⁶¹ Úř. věst. C8, 11.01.2012, s. 15. Alternativně mohou být rovněž zohledněna pravidla rozhodování o službách obecného hospodářského zájmu (Úř. věst. L 7, 11.1.2012, s. 3), prahová hodnota *de minimis* služeb obecného hospodářského zájmu (Úř. věst. L 114, 26.4.2012, s. 8) nebo splnění podmínek stanovených Soudním dvorem ve věci Altmark (ECLI:EU:C:2003:415).

využití⁶² Komise aktivně podporuje probíhající úsilí členských států o navržení druhého významného projektu společného evropského zájmu. Kromě toho Komise nedávno pozměnila obecné nařízení o blokových výjimkách⁶³ a zefektivnila pravidla státní podpory platná pro vnitrostátní financování projektů nebo pro finanční nástroje, která spadají do programu Horizont Evropa, centrálního programu EU pro financování výzkumu a inovací a Programu InvestEU, který má mobilizovat veřejné a soukromé investice za účelem dosažení cílů politiky EU. Posiluje se tím součinnost mezi politikami financování na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU s cílem zlepšit budoucí konkurenceschopnost EU, a to i v oblasti polovodičů.

Kromě toho byl oznámen **evropský akt o čipech**, a to v souvislosti s celosvětovým nedostatkem polovodičů, který odhalil mimořádný význam tohoto odvětví v široké evropské průmyslové stopě, od automobilového průmyslu až po zdravotní péči. Tento význam se v budoucnu exponenciálně zvýší s ohledem na požadavky na konektivitu, kybernetickou bezpečnost a energetickou účinnost, neboť souběžná transformace se zrychluje. Dosažení odolných a bezpečných dodávek polovodičů pro evropský průmysl je předpokladem pro dosažení cílů digitální dekády a jejích úkolů pro rok 2030, které schválila Evropská rada⁶⁴. Tato situace rovněž odhalila závislost Evropy na dodávkách od omezeného počtu společností a zeměpisných oblastí a její zranitelnost vůči omezením vývozu ze třetích zemí a dalším narušením v současných geopolitických souvislostech. Tuto závislost dále prohlubují extrémní překážky vstupu a kapitálová náročnost odvětví, jakož i jeho zvláštní význam pro stávající a budoucí bezpečnostní a obranné aplikace⁶⁵. Ve všech zvažovaných faktorech může Komise na základě čl. 107 odst. 3 SFEU zvážit **schválení veřejné podpory s cílem odstranit případné mezery ve financování v polovodičovém ekosystému zejména pro zřízení prvních evropských zařízení tohoto druhu** v Unii. Na tuto podporu by se musely vztahovat silné záruky, aby se zajistilo, že podpora bude nezbytná, vhodná a přiměřená, budou minimalizována nepatřičná narušení hospodářské soutěže, přičemž přínosy budou sdíleny v širokém měřítku a bez diskriminace v rámci celého evropského hospodářství. Všechny případy týkající se dodání takového kritického výrobku musí být pečlivě přezkoumány na základě jejich příslušné skutkové podstaty.

V globalizovaném světě s mezinárodními hodnotovými řetězci není evropská odolnost možná bez **dobře fungujících mnohostranných a dvoustranných obchodních režimů**. Otevřenost jednotného trhu pro obchod a investice je silnou stránkou a zdrojem růstu a odolnosti Unie jakožto významného dovozce a vývozce. Rozsah a rovné podmínky, které jednotný trh nabízí, však nemusí zajistit konkurenceschopnost evropských podniků, není-li rovněž zajištěna spravedlivá hospodářská soutěž na celosvětové úrovni. Otevřenost vyžaduje spravedlivý přístup v zahraničí i doma. Dne 5. května 2021 navrhla Komise nové nařízení, které má řešit rušivé účinky **zahraničních subvencí** na jednotném trhu⁶⁶. Jeho cílem je odstranit mezeru v právních předpisech tím, že doplní různé stávající nástroje jednotného trhu a hospodářské soutěže, přispěje ke spravedlivějším a konkurenceschopnějším evropským trhům a doplní stávající nástroje obchodní politiky.

---

⁶² Rozhodnutí Komise ze dne 18. prosince 2018 ve věcech SA.46705, SA.46578, SA.46595 a SA.46590 a rozhodnutí ze dne 23. března 2021 ve věci SA.56606.

⁶³ Úř. věst. 270, 29.7.2021, s. 39.

⁶⁴ Ve sdělení o digitální dekádě (COM/2021/118 final) vyjádřila EU cíl zvýšit do roku 2030 své postavení při výrobě špičkových a udržitelných polovodičů v Evropě včetně procesorů na nejméně 20 % hodnoty světové produkce.

⁶⁵ Další analýza viz např. pracovní dokument útvarů Komise „Strategické závislosti a kapacity“, SWD(2021) 352 final.

⁶⁶ COM/2021/223 final.

4. ZÁVĚR

Od vytvoření Unie hraje politika hospodářské soutěže ústřední úlohu při stimulaci růstu, vytváření pracovních míst a investic do technologií zítřka, pomáhá průmyslovým odvětvím Unie, aby se staly silnějšími a globálně konkurenceschopnými, a zajišťuje, aby občané EU byli konečnými příjemci vysoce konkurenceschopného sociálně tržního hospodářství. Prosazování právních předpisů v oblasti hospodářské soutěže založené na pravidlech poskytuje právní jistotu a předvídatelnost pro všechny podniky, které usilují o co nejlepší využití jednotného evropského trhu. Jedná se o základní zásady a normy, které Komise celosvětově prosazuje.

Úspěch politiky hospodářské soutěže je částečně způsoben stabilitou jejích základních zásad, které zajišťují spravedlivé zacházení se všemi podniky působícími v Evropě, evropskými zákazníky a spotřebiteli, a částečně její pružností, jak inherentní, tak i dosaženou prostřednictvím systematického a pravidelného přezkumu. Nejnovějším příkladem této pružnosti v akci jsou nedávné zkušenosti s pandemií.

Probíhající rozsáhlý přezkum rámce EU pro hospodářskou soutěž bude opět sloužit k prokázání schopnosti těchto pravidel přizpůsobit se klíčovému vývoji a podpořit důležité priority Unie, zejména Zelenou dohodu pro Evropu, digitální transformaci a odolný vnitřní trh, jak je stanoveno v evropské průmyslové strategii a její aktualizaci. Tento přezkum doplní nové regulační nástroje, jako je akt o digitálních trzích a nařízení o zahraničních subvencích, přičemž bude řešit mezery v celkovém souboru nástrojů Komise.

Politika hospodářské soutěže je v konečném důsledku i nadále nástrojem, který slouží potřebám lidí žijících v EU – jako spotřebitelů, kteří mají prospěch z nižších cen, širšího výběru a vyšší kvality; jako pracujících, kteří mají prospěch z dynamického trhu práce bohatého na pracovní místa, a jako vlastníků podniků, kteří těží z dostupnosti inovativních, rozmanitých a spolehlivých vstupů a rovných podmínek.